

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrť leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 27. februarja 1867. ~

Gospodarske stvari.

Laške čbele.

Kaj je to, da v nemških časnikih „Wiener Zeitg.“, „Neueste Erfindungen“ beremo večkrat od velicega razločka italijanskih čbel mimo nemških, in čujemo une veliko bolj priporočane mimo teh? Ta razloček nam pri naših slovenskih čbelah, če prav vemo, ni bil še nikjer naznanjen, morebiti spričo tega ne, ker so italijanskim (laškim) bolj sorodne. Nemško pleme, kakor se piše, je namreč po zadnjem koncu života bolj kratko in bolj črno, po značaji je manj delavno in manj rodovitno; italijansko pleme je nasproti bolj dolzega, proti koncu špičastega života, ima več rumenih opasov med temnimi in lednjo ost vso črno, je tudi neutrudno delavno, in vse bolj rodovitno. Temu plemenu se nam zdijo podobne slovenske čbele, zatoraj res donašajo veči dobiček. Kaj vé pravite „Novice“?

Odgovor vredništva. „Novice“ so o laških čbelah že nekaterekrat pisale. Po želji častitega gosp. dopisnika ponavljamo nekatere važnije opazke. Dolgo se je mislilo, da vse čbele so le enega plemena. Sedaj je pa gotovo, da se laška čbela zeló loči od naših navadnih. Je sicer ravno take podobe in velikosti, pa drugač je pisana in lepša; prvi trebušni pas je rdeče-rumen; posebno matica je lepa; okoli života ima pas kakor pomeranča rumen. Pa ne samo lepša je laška čbela, tudi veliko krotkejša je; človeka ne piči drugač, če je hudo ne stisne; zato pravi vsem čbelarjem dobro znani čbelni oče, fajmošter Dzierzon, da so laške čbele tako krotke kakor da bi žela ne imele. Vrh tega so še veliko pridniše in rodovitniše mimo naših navadnih. Konzistorijalna svetovalca Zucke in Zeus, ki sta na svojem potovanji po Italii več čbelnih voljnjakov obiskala, sta ondotne čbele sém ter tjé na tanko pregledala; pripovedujeta nam, da so čbele v Italii večidel jako zanemarjene; zato je pa tudi njih bira na medu in vosku revna, in pravita, da panj laških čbel ob biri komaj kakih 20—25 funtov medú nanese. — Da bi bile laške čbele pridniše od družih dežel, kakor nekteri čbelarji trdijo in pravijo, da so se po raznih skušnjah od njih pridnosti dovolj prepričali, tega nikakor ne tajimo. Da so pridniši pa od nemških ali pa naših slovenskih, tega jim pa tudi nikakor verjeti ne moremo. Marsiktere skušnje so dokazale, da nanesó čbele v naših krajih v dobri ajdovi paši polne panjove in še v naložene škatlje do vrha medú, tako, da se med njimi večkrat panj nahaja, ki blizo do 100 funtov tehta. Iz tega je očitno, da so naše čbele vse skrbí in hvale vredne. Al naj se skusijo tudi laške, saj se, kakor so „Novice“ v letošnjem 8. listu povedale, lahko dobijo.

Denarna stiska v Avstriji.

(Konec.)

Avstrija je država poljedelstva! Tako pravijo nekteri; toda naj nas nikar ne slepi to hvalisanje; kdor to trdi, ta Avstriji smrtno sodbo podpisuje. Poglejmo si lepi ta izrek, ima li zdravo jedro v sebi? Ali morda hoče reči: Avstrijsko polje je tako rodovitno, da s ceno zemeljskih pridelkov, ki so nam odveč in jih prodajamo v tuje dežele, lahko zadostimo vsem svojim potrebam in željam? Da temu ni tako, to kaže izvoznja; kajti le trije odstotki vseh pridelkov se izvažajo v tuje dežele. — Ali nam oni rek hoče povedati, da je poljedelstvo, ki je obrtniji jemalo delavce, na visoko-umetni stopnji? — Tudi to ni res; kajti prav v deželah, kjer je obrtnija živa in na visoki stopnji, tudi polje bolj rodi. Tega se lahko prepriča vsak, ki hoče le količkej pogledati v statistiko.

Omenjena korist, ki se Avstriji kaže iz poljedelstva, je le dozdevna in samo na videz; deloma še celó ni želeti, da bi Avstrija v resnici bila poljedelna država, in to zato ne, ker poljedelski pridelki nikakor niso stanovitni; kajti izvoznja poljedelskih pridelkov le tuje dežele živí in gnojí, slabí pa domače. Le enostranski kmetijski razvitek našega národnega gospodarstva je Avstriji dal ime, da je poljedelska država.

Avstriji na škodo je zlasti to, da jej vsako leto mnogo denarja zgine v tuje dežele, iz katerih se več ne vrne. So sicer nekteri, ki pravijo, da se ta škoda že kako domá poravná. To misel jim vdihajo razlogi, ki so se rodili le v njihovih možganih; razlogi, o katerih skušnja kaže, da so izmišljeni. Za naš izrek nate dokaz. Ko bi vsak goldinar, ki gré na tuje, ceno primerno povikšal vsem domá ostalim goldinarjem, to je, ko bi domá ostali denar bil prav toliko več vreden, kolikor ga je šlo na tuje, ostalo bi domá res vse pri starem, cena ne bi se znižala blagu, v kupčiji ne bi se nič spremenilo, ta škoda bi se res poravnala. Toda kako je to mogoče? Edini pomoček bil bi ta, da se ob istem času tudi vsem delavcem dnina, uradnikom plača, davščine itd. znižajo prav za toliko, kolikor se je cena zvišala denarju; to bi jim ne bilo na nikakoršno škodo; kajti s plačo, v tej primeri znižano, dobili bi toliko blagá, kolikor z višo, ktero so prej imeli. To je edini pogoj, ako hočemo, da se domá poravná škoda, ki nam jo dela denar, potujoč v tuje dežele. — Toda vprašam, je li mogoče, izpeljati in vresničiti ta pogoj? — Nikakor ne. Onih 47 milijonov, ki nam zginejo vsako leto, ne gré zadnji dan leta iz Avstrije, tudi ne en dan v letu, ampak vsaki dan ga leze nekoliko; a prav za toliko pa, kolikor nam denarja vsaki dan uide iz Avstrije, morale bi se vsaki dan znižati vse letnine, plače, davščine itd., ako hočemo, da se domá poravná škoda,